

УДК [027.7(438-21):021]:001

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/his.2023.55.13435>

## **БІБЛІОТЕКА ЯК ЦЕНТР НАУКИ І КУЛЬТУРИ (на прикладі Університетської бібліотеки в Кельце)**

**Александра ЛЮБЧИНСЬКА**

Університет Яна Кохановського,  
Інститут медіа, журналістики та соціальної комунікації  
вул. Університетська, 17, Кельце, 25-406, Польща,  
e-mail: [aleksandra.lubczynska@ujk.edu.pl](mailto:aleksandra.lubczynska@ujk.edu.pl)  
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8834-6142>

Статтю присвячено культурній та науковій діяльності Університетської бібліотеки в Кельце – однієї з найбільших, найсучасніших та найбагатших бібліотек у Свентокшиському регіоні. Мета цієї статті – обговорити широкий спектр цих видів діяльності та вказати на різноманіття користувачів, на яких спрямована діяльність бібліотеки. Її наукова діяльність включає циклічні національні конференції під назвою “Мистецтво у Свентокшиському регіоні” та історико-бібліологічні конференції, що проводяться разом з іншими науковими організаціями, наприклад, Центром патріотичної та громадянської думки в Кельце, Інститутом історії Польської академії наук у Варшаві, Інститутом історії Університету Яна Кохановського в Кельце, Центром місцевого самоврядування з методичних консультацій та підготовки вчителів у Кельце, Відділом культурології Інституту польської філології Університету Яна Кохановського або Міждисциплінарним осередком з вивчення культурної спадщини Святого Хреста. Заходи, спрямовані на популяризацію бібліотеки серед академічної спільноти та мешканців Свентокшиського регіону, включають низку заходів та зустрічей, зокрема “Свентокшиські зустрічі”, які проводять щороку в червні з нагоди свята покровителя Університету – Яна Кохановського; серія зустрічей під назвою “Університетська бібліотека ближче до читача”; Серія “Ближче до культури”; цикл лекцій “Ближче до науки”. Усі проекти спрямовані на широку аудиторію: від учнів початкової та середньої школи та їхніх вчителів, через студентів і наукових працівників, до мешканців Кельце та регіону, які хочуть мати користь від науки та культури. Відкриттю бібліотеки для регіональної громади також сприяють покази мод, які організовують в її приміщеннях, а також численні виставки, що представляють мистецькі досягнення багатьох відомих людей та історію Свентокшиського регіону. Наукова діяльність бібліотеки доповнюється бібліографічною та видавничою роботою, що здійснюється переважно у Відділі науки, дидактики та видавничої справи та у Відділі спеціальних колекцій (“Річник Університетської бібліотеки в Кельце”; конференційні публікації, каталоги виставок, інформаційні довідники для читачів, серія “Праці Університетської бібліотеки в Кельце”), а також створенням баз даних власних колекцій та наданням доступу до зовнішніх баз даних.

*Ключові слова:* Університетська бібліотека в Кельце, наукова діяльність, культурна діяльність.

У світі, який змінюється безперервно, а останнім часом дедалі швидше, бібліотеки – інституції з багатовіковими традиціями – надалі віднаходять своє місце у суспільних структурах і надалі успішно виконують свої ролі. Секрет

їхнього успіху полягає в тому, що завдання і функції бібліотек еволюціонують разом зі змінами потреб користувачів. Це правило стосується і академічних бібліотек – особливих місць, які безперервно намагаються виправдати очікування своїх читачів, а часом навіть їх перевершити.

Щоб довести це, використаємо приклад Бібліотеки Університету Яна Кохановського (надалі – УЯК) в Кельце. П'ятиліття її діяльності в новій будівлі – це хороша нагода для певних підсумків і узагальнень на тему ролі бібліотеки в середовищі, не тільки академічному.

Із жовтня 2013 р. Бібліотека займає сучасний будинок, відтоді вона змінила своє обличчя – стала сучаснішою, відкритішою і більш дружньою до користувача. Вона розташована на території Університетського кампусу, до складу якого, крім неї, входять: математично-природничий факультет; факультет права адміністрування та менеджменту; факультет гуманітарних наук, який перебуває у процесі розбудови; а також Центр реабілітації та спорту. Сучасну архітектуру будівлі та її оточення оцінило журі III регіонального конкурсу найкрасивіших архітектурних будівель “Золотий журавель” 2012 р. в категорії “об’єкти громадського призначення”. Будинку присудили дві статуетки: Золотого журавля і Журавля фахівців<sup>1</sup>.

Функціональність Бібліотеки забезпечується доступом до трьох її поверхів з чотирьох. На першому поверсі розташовано приміщення загального доступу, в тому числі інформаційний центр, абонемент, електронні каталоги, конференційну залу та залу для семінарів, а також недоступне для користувачів сховище. Другий поверх займають електронні каталоги, виставкова зала (Університетська галерея), зона вільного доступу до книжкових видань та двоповерхова загальна читальна зала. Тут читачі можуть скористатися спеціальною читальною залогою для осіб з порушеннями зору, міжбібліотечним абонементом, а також фондами Колекції XIX століття і Північноєвропейської колекції. На другому поверсі також розташовано відділ науки, навчання й видавничої справи, а також приміщення дирекції й адміністрації. Третій поверх призначено, зокрема, для карткових каталогів, читальних зал відділу наукової інформації, мультимедіа, спеціальних колекцій, поточної преси, і сховища з часописами у вільному доступі. Загалом у розпорядженні читачів 318 місць у читальних залах, крім цього, вони можуть користуватись 57 комп’ютерними місцями. Самостійне копіювання матеріалів уможливають три сканери, які називають екологічними ксерографами. Завдяки використанню технології RFID користувачі бібліотеки мають вільний доступ до фондів, можуть самостійно випозичати літературу (два селфчеки) і повертати її (схронька для повернення літератури знаходиться ззовні будинку)<sup>2</sup>.

<sup>1</sup> Karolina Wicha, “Nowa Biblioteka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego,” *Poradnik Bibliotekarza* 5 (2014): 34.

<sup>2</sup> Ibid., 35–36.

Для того, щоб ліквідувати бар'єри в доступі до Бібліотеки неповносправних осіб, облаштовано п'ять комп'ютерних місць, призначених для цієї групи читачів. Вони знаходяться в лабораторії на другому поверсі. До них належать: програмне забезпечення для збільшування, озвучування та роботи зі шрифтом Брайля, програми для OCR, тобто автоматичного розпізнавання тексту, а також допоміжне обладнання: лінійка Брайля, принтер Брайля, сканер, електронні збільшувальні стекла, екранні збільшувачі, копіювальний апарат формату А3, лекторське устаткування, комп'ютерні клавіатури і миші для осіб з обмеженими руховими можливостями<sup>3</sup>.

Нове приміщення Бібліотеки генерує дуже істотні та інноваційні зміни в кожному сегменті бібліотечної діяльності. Сферу інформаційних послуг було реформовано, а точніше, розширено, і Бібліотека як установа стала набагато більш чутливою до потреб середовища, не лише академічного. Вона стала організацією, що навчає та навчається, надаючи бібліотечним фондам і послугам глобального характеру<sup>4</sup>.

Мета цієї статті полягає в тому, щоби представити діяльність Університетської бібліотеки в Кельце в галузі науки та культури, тобто в тих сферах, якими Бібліотека розширила свою основну діяльність з нагромадження, зберігання та удоступнення фондів.

Підставовим документом, який забезпечує належне та ефективне функціонування Бібліотеки, є "Організаційне положення". У ньому зазначено, що крім завдань, типових для всіх бібліотек, вона відповідає за організацію науково-дидактичної діяльності Університету, підтримку навчальних та науково-дослідницьких процесів, що здійснюються в Університеті, ведення науково-дослідницької діяльності та організацію виставок<sup>5</sup>. Свій внесок у виконання зазначених вище завдань роблять майже всі співробітники, але окрема, концептуальна та змістовна відповідальність лежить на співробітниках двох відділів: відділу науки, навчання й видавничої справи та відділу спеціальних колекцій. Над організацією інформаційного забезпечення користувачів працює відділ наукової інформації<sup>6</sup>.

Перелічені в "Організаційному положенні" завдання є частиною культурної й наукової діяльності Бібліотеки та виконуються з метою популяризації її фондів і послуг серед академічної спільноти та мешканців Свентокшиського регіону. Ця діяльність включає зокрема академічні конференції, наукові, науково-популярні та культурні зустрічі й лекції, виставки, бібліографічну, редакційну та видавничу роботу.

<sup>3</sup> "Czas Obecny," *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 14 вересня 2018, <http://www.buk.ujk.edu.pl/czas-obecny.html>.

<sup>4</sup> Peter M. Senge, *Pięta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się* (Kraków: Oficyna Ekonomiczna, 2003), 26–30.

<sup>5</sup> "Regulamin Organizacyjny Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach," rozdz. 2, par. 4, *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 15 вересня 2018, <http://www.buk.ujk.edu.pl/files/regulamin-organizacyjny-buk.pdf>.

<sup>6</sup> Ibid., rozdz. 4, par. 24–25, 29.

**Конференції.** У 2014 р. в Бібліотеці народилася концепція циклу загальнопольських наукових конференцій під назвою “Мистецтво у Свентокшиському регіоні”. Їх було задумано як міждисциплінарні зустрічі, що надають можливість обмінюватися думками на тему мистецтва, що створювалося та розвивалося впродовж століть у Свентокшиському регіоні<sup>7</sup>. Дотепер відбулися два етапи цього циклу: перший реалізовано 20–21 жовтня 2015 р. у співпраці з Інститутом польської філології УЯК та Келецьким відділом Асоціації істориків мистецтва. Почесний патронат над подією обійняв маршалок Свентокшиського воєводства<sup>8</sup>. Наступна конференція відбулася двома роками пізніше, 23 листопада 2017 р., під назвою “Мистецтво у Свентокшиському регіоні в XIX і XX століттях”, у співпраці з Інститутом образотворчого мистецтва факультету педагогіки та мистецтва УЯК і згаданим Келецьким відділом Асоціації істориків мистецтва<sup>9</sup>. В обох конференціях узяли участь історики мистецтва, історики, археологи, етнографи, культурологи та реставратори пам’яток. Результатом першої конференції стала монографія “Мистецтво у Свентокшиському регіоні. Середньовіччя і новітні часи” під редакцією Пьотра Росінського і Генрика Сухояда (2017). Зараз триває редакторська робота над виданням, яке містить доповіді, виголошені на конференції 2017 р.

Своєю чергою, Університетська бібліотека в Кельце була співорганізатором II Загальнопольської науково-дидактичної конференції “Історія – патріотизм – освіта”, яку організували Осередок патріотичної та громадянської думки в Кельце, Інститут історії Польської академії наук у Варшаві та Інститут історії УЯК у співпраці з Центром місцевого самоврядування методичного порадиництва та підготовки вчителів у Кельце. Конференція відбулася 9–10 жовтня 2015 р., а її конкретна проблематика стосувалася питань, пов’язаних з історичною пам’яттю та її значенням для шкільної освіти. Доповіді зачитали визначні науковці з Кельце та інших наукових осередків з усієї Польщі, а слухачами були передусім учителі історії, польської мови, викладачі та директори шкіл різних ступенів освіти<sup>10</sup>.

Роком пізніше, у грудні 2016 р. Бібліотека разом із Закладом культурних досліджень Інституту польської філології УЯК організувала дві загальнодержавні наукові конференції. Засідання першої конференції відбувались

<sup>7</sup> “Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2014,” 3, *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 15 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2014.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2014.pdf).

<sup>8</sup> “Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2015,” 4, *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 15 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2015.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2015.pdf).

<sup>9</sup> “Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2017,” 14, *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 15 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2017.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2017.pdf).

<sup>10</sup> Jolanta Białek, “II konferencja cyklu Historia – patriotyzm – edukacja,” *Ośrodek Myśli Obywatelskiej i Patriotycznej*, дата звернення 16 вересня 2018, <http://www.ompio.pl/pl-PL/home/aktualnosci/801-ii-konferencja-z-cyklu-historia-patriotyzm-edukacja>.

у двох панелях: “Простір бібліотеки, простір, культури” та “Суспільний вплив бібліотеки”. Серед доповідачів були науковці зі згаданого Інституту та інших дослідницьких центрів країни, бібліотекарі, а також докторанти та студенти – члени наукових товариств. Дискусії відбувалися навколо питань, пов’язаних із роллю бібліотек у сучасному суспільстві. Друга конференція мала назву “Свентокшиські дебати II”, її співорганізатором поряд з Бібліотекою УЯК був Міждисциплінарний осередок з вивчення культурної спадщини Святого Хреста, який діє на гуманітарному факультеті УЯК. Тема конференції була присвячена історії бенедиктинського абатства (нині монастир Місіонерів Облатів) на Святому Хресті. Першого дня засідання проходили в конференц-залах Університетської бібліотеки, а другого – у приміщеннях монастиря<sup>11</sup>.

Наступного року спільно з Інститутом історії УЯК Бібліотека організувала загальнонаціональну наукову конференцію “Реформація в Малопольщі у стародруках та історіографії” (27 листопада 2017 р.). Сесії знавців історії Реформації відбувалися у конференц-залі Бібліотеки.

Варто зазначити, що на всіх згаданих наукових конференціях серед доповідачів були співробітники Бібліотеки – історики та бібліографи, які займаються науковими дослідженнями.

**“Свентокшиські зустрічі”.** До подій, які мають на меті популяризацію Бібліотеки серед академічної спільноти та мешканців Свентокшиського регіону, крім конференцій, належить цикл заходів і зустрічей, орієнтованих на різну аудиторію. Особливої уваги заслуговують “Святоянські зустрічі”, які відбуваються щороку в червні з нагоди свята покровителя Університету – Яна Кохановського. Вони розраховані насамперед на дітей і молодь базових шкіл і гімназій, їхніх вихователів і вчителів. Вперше вони відбулися 2015 р., а їх програма включала з-поміж іншого: лекцію про життя і творчість Яна Кохановського, читання його творів уголос відомими особами келецького світу науки, культури та політики, лекцію на тему народної обрядовості, пов’язаної з ніччю Святого Івана, презентацію старопольських ігор і розваг та художні майстер-класи. Останню частину приготували у співпраці з Музеєм келецького селя, Музеєм іграшок і розваг та Замковим пагорбом<sup>12</sup>. Програма чергових зустрічей 2016 р. складалася з пісень Яна Кохановського, лекції про них, виступу народного гурту “Ковалюнки” та – для наймолодших учасників – майстер-класів з рукоділля, старопольських ігор і розваг. Як і роком раніше, останню частину підготували спільно з Музеєм іграшок і розваг у Кельце.

Провідним мотивом “Зустрічей” наступного року була “Святоянська пісня про Собутку”. Декламування окремих пісень супроводжувалося – відповідно до їхньої теми та атмосфери – майстер-класами з плетіння вінків з польових квітів та трав, а також старопольськими іграми та розвагами<sup>13</sup>.

<sup>11</sup> “Debaty Świątokrzyskie II,” *Wydział Humanistyczny – Uniwersytet Jana Kochanowskiego*, дата звернення 16 вересня 2018, [https://whum.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2016/04/whum\\_debaty-swietokrzyskie-ii.pdf](https://whum.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2016/04/whum_debaty-swietokrzyskie-ii.pdf).

<sup>12</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015,” 3.

<sup>13</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2017,” 2–3.

У цьогорічних (2018) “Святоянських зустрічах” узяли участь більше 300 учнів і вчителів зі шкіл нашого воєводства, які прослухали лекцію про покровителя університету, відвідали сучасні приміщення бібліотеки та книгозбірню, а також узяли участь у спільних веселих майстер-класах, котрі, як і щороку, виявилися дуже популярними<sup>14</sup>.

Ще у старому приміщенні, у квітні 2013 р., Бібліотека провела низку заходів промоційного, культурного й освітньо-наукового характеру, намагаючись поглибити співпрацю з різними установами, які діють у місті та регіоні. Одним з перших, організованим з нагоди Всесвітнього дня книги спільно з Інститутом дизайну в Кельце, був захід “5 хвилин для книжки”. Під час зустрічі відомі мешканці Кельце, які зібралися на подвір’ї Замкового пагорбу, читали вголос уривки різних творів, що стосувалися книги, читання і читацтва. Захід супроводжувала, зокрема, акція буккросингу, а також презентація комп’ютерного обладнання для незрячих або слабозорих осіб<sup>15</sup>.

**Ближче до...** Перший повний рік у новій локації – 2014 – це період, коли в Бібліотеці почали організовувати інтенсивні заходи, зорієнтовані на широке коло користувачів – як з Університету, так і поза ним. До цікавих ініціатив можна зарахувати, наприклад, цикл зустрічей “Університетська бібліотека ближче до читача”. У рамках цього циклу, 27–30 жовтня 2014 р. було організовано чотириденні науково-освітні семінари (бібліотечні уроки у формі майстер-класів) популярного характеру, які стосувалися геральдики, сфрагістики та давнього друкарського мистецтва. У цих семінарах під назвою “Мистецтво давнього деревориту” під проводом Тадеуша Грайпля взяли участь понад 270 осіб<sup>16</sup>. Наступні семінари відбулися 1–3 березня 2016 р.<sup>17</sup>

Великою відвідуваністю могли похвалитися наступні зустрічі в Бібліотеці, організовані в рамках циклу “Ближче до культури”. Перша з них відбулася 19 березня 2015 р., а її гостем був Кшиштоф Яворський, поет та прозаїк, водночас історик літератури та науковий співробітник Інституту польської філології УЯК, лауреат Свентокшиської премії культури 2014 р.<sup>18</sup> Чергова зустріч з цього циклу, цього разу з Даріушем Чищонем – представником Фундації Ареопаг, відбулася 11 жовтня 2016 р. Темою лекції була історія Біблії, а супроводжувала її виставка з такою ж назвою. Зустріч і виставку організували з нагоди 1050-ої річниці хрещення Польщі<sup>19</sup>.

<sup>14</sup> “Za nami Świętojańskie Spotkania!,” *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 17 вересня 2018, [http://buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&fn\\_mode=fullnews&fn\\_id=339](http://buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&fn_mode=fullnews&fn_id=339).

<sup>15</sup> “Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2013,” *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 19 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2013.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2013.pdf).

<sup>16</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2014,” 3.

<sup>17</sup> “Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2016,” 3, *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 17 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2016.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2016.pdf).

<sup>18</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015,” 14.

<sup>19</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2016,” 13–14.

У березні 2018 р. Університетська галерея перетворилася на театральну сцену для акторів Театру ім. Ванди Семашкової з Ряшева, які приїхали до Кельце з виставою “Серце без кордонів”. Її героєм був священник Адам Козловецький, єзуїт, в’язень концтаборів Аушвіц і Дахау, а після війни – місіонер у Північній Родезії (теперішній Замбії), де він провів більше 60 років. Подія привабила до Бібліотеки багатьох глядачів, співробітників Бібліотеки та гостей з-поза її меж.

Чергову лекцію з циклу “Ближче до культури” в червні 2018 р. прочитав професор, доктор габілітований Лехослав Ламенський. Лекція мала назву “З мазовецького села до Парижа. Болеслав Бегас – польський митець-скульптор у Франції”. Співорганізаторами заходу були Келецьке відділення Асоціації істориків мистецтва та Бюро художніх виставок у Кельце\*.

Не менш цікаво виглядає наступний цикл подій у Бібліотеці – “Ближче до науки”. Організовані в його рамках зустрічі, лекції та доповіді науковців з різних дисциплін розраховані на студентів, викладачів, учнів середніх шкіл та мешканців Кельце і Свентокшиського регіону. Зустрічі також є хорошою нагодою для презентації найновіших видань Бібліотеки.

Перша з них відбулася 20 лютого 2014 р. у будівлі Бібліотеки, а її гостем-доповідачем був доктор Януш Пезда – знавець історії Великої еміграції, дослідник минулого роду Чарторийських і Польської бібліотеки в Парижі. Зустріч відбулася в рамках докторантського семінару в Інституті історії УЯК, який був її співорганізатором. 29 травня цього ж року відкриту лекцію на тему “Проблеми реконструкції середньовічної книгозбірні лисогорського монастиря” провів д-р Єжи Калішук з Інституту наукової інформації та бібліологічних студій Варшавського університету. Співорганізатором цієї зустрічі був Міждисциплінарний осередок з вивчення культурної спадщини святого Хреста при гуманітарному факультеті УЯК. Восени відбулася чергова зустріч з закордонним гостем, яким був професор, доктор габілітований Богдан Гудзь з Львівського національного університету ім. Івана Франка, автор публікації “Українці й поляки на Наддніпрянщині, Волині й у Східній Галичині в XIX – першій половині XX ст.” (6 листопада 2014 р.). Останню в 2014 р. лекцію під назвою “Волинь у творчості Юзефа Ігнація Крашевського” прочитала професор, доктор габілітований Світлана Кравченко, співробітниця кафедри видавничої справи та редагування і журналістики факультету філології та журналістики Східноукраїнського національного університету ім. Лесі Українки в Луцьку (4 грудня 2014 р.)<sup>20</sup>.

Наступного року цикл лекцій “Ближче до науки” відкрив виступ доктора Кшиштофа Яворського з Інституту польської філології УЯК “Футуристична Вавилонська вежа. Навколо публікації «Хроніка польського футуризму»”

\* Інформація від старшого спеціаліста з адміністративних справ Кароліни Віхи.

<sup>20</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2014,” 3, 12–13.

(26 листопада 2015 р.). Наступну лекцію “Метафора як знаряддя зміни” прочитав соціолог, психолог, менеджер, тренер і майстер-коуч Мацей Бенневич (9 грудня 2015 р.)<sup>21</sup>.

У 2016 р. відбулася лише одна зустріч з циклу “Ближче до науки”. Її темою були спогади висланого учасника Січневого повстання Люціана Завістовського. Доповідь з презентацією “Із гродненської землі через Сибір у світ. Навколо публікації. «Спогади вигнання з 1863 року»” зачитали мгр Веслава Вуйчик і доктор габілітований, професор УЯК Мірослав Вуйчик.

Крім перелічених вище періодичних зустрічей, Бібліотека була організатором або співорганізатором різноманітних заходів, розрахованих на різні групи споживачів, метою яких незмінно була промоція Бібліотеки та її фондів, а також потреба вписатися в культурний, науковий та освітній краєвид Кельце і Свентокшиського регіону.

**Мода в Бібліотеці.** Виявляється, що коридори, сходи і читальні зали бібліотеки можуть бути чудовим... подіумом для моделей, які презентують колекції одягу. До успіхів Бібліотеки як співорганізатора слід зарахувати показ мод “Божевільний капелюшник” під гаслом “Читати модно”, який організували 2015 р. у рамках Академії Off Fashion. Презентація моди зібрала справжній натовп, адже подивитися на найрізноманітніші й наймодніші головні убори прийшли понад 400 осіб<sup>22</sup>. Цей успіх відвідування повторився наступного року, коли в рамках другої сесії Академії Off Fashion відбувся показ колекції одягу, яку запроектували Марцін Папроцький та Маріуш Бжозовський; цього разу вечір, проведений у Бібліотеці під гаслом “Читати модно”, мав назву “Великий бал у 12 дубах”<sup>23</sup>.

**Виставки, або Різні шляхи до промоції та культури.** Важливим місцем у Бібліотеці є Університетська галерея, відокремлений простір на другому поверсі, який обладнали найсучаснішим виставковим і мультимедійним устаткуванням. Свою діяльність вона інавгурувала 4 червня 2014 р. відкриттям виставки робіт проф. Вінценти Куцьми “Світло в тіні”<sup>24</sup>. За організацію виставок відповідають відділ спеціальних колекцій та відділ науки, навчання й видавничої справи. Тематика виставок була дуже різноманітною – від історії<sup>25</sup>, через біографістику<sup>26</sup>, до мистецтва в багатьох його проявах:

<sup>21</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015”.

<sup>22</sup> “Program Akademii Off Fashion «Czytanie jest modne» 2–8 listopada 2015 r.,” *Off Fashion*, дата звернення 19 вересня 2018, <http://offfashion.eu/program-akademii-off-fashion>.

<sup>23</sup> “Odd news. Fotorelacja. Wieczór III,” *Off Fashion*, дата звернення 19 вересня 2018, <http://offfashion.eu/offnews/news/124>.

<sup>24</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2014,” 3.

<sup>25</sup> Stosunki polsko – tureckie. [виставка з Регіонального осередку Міжнародних дебатів]. 1 VII – 5 VIII 2015; “Solidarność świętokrzyska 1980–1981”. Wystawa wybranych dokumentów ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej UJK w Kielcach, zorganizowana w ramach “Karnawału Solidarności 1980–2015” i obchodów 35. rocznicy powstania NSZZ “Solidarność”. 4 IX – 25 IX 2015.

<sup>26</sup> “In nomine Domini. Misjonarz Afryki. Kardynał Adam Kozłowiecki SJ (1911–2007)” – od 2 III 2018 r.

живопису<sup>27</sup>, реклами<sup>28</sup>, плакатів<sup>29</sup>, фотографії<sup>30</sup>, поштівки<sup>31</sup>, скульптури<sup>32</sup>, екслібрису<sup>33</sup> і творчості неповносправних осіб<sup>34</sup>. Тематика виставок часто збігалася з державними святкуваннями та ювілеями. У 2015 р. Бібліотека активно включилася у відзначення 35-ої річниці створення НСПС “Солідарність”. З цієї нагоди вона організувала виставку документів, видань і самвидаву з власних фондів<sup>35</sup>, а також надала конференційну залу для науково-популярних дебатів на тему “Солідарності”, які організувало представництво Інституту національної пам’яті в Кельце<sup>36</sup>. Натомість на відзначення 35-ої річниці запровадження воєнного стану в Польщі (2016), у співпраці з правлінням Свентокшиського регіону НСПС “Солідарність”, Державним архівом, Келецьким представництвом Інституту національної пам’яті та Музеєм історії Кельце, підготовано виставку “Воєнний стан у Свентокшиському регіоні”<sup>37</sup>.

У 2016 р. Бібліотека відзначила 1050-ту річницю хрещення Польщі. В рамках юбілею було організовано виставку “Спадщина Святого Хреста: Священне – Культура – Природа”, яку сформували вибрані публікації з фондів Бібліотеки. Виставку демонстрували у дворі монастиря Місіонерів Облатів на Святому Хресті, вона супроводжувала однойменний науковий симпозиум. Історії Церкви в Польщі було присвячено і наступні виставки: “Історія Біблії” (у співпраці з Фундацією Ареопаг) та “Різні видання Біблії з фондів Університетської бібліотеки в Кельце”.

Автори експонованих творів часто беруть участь в урочистих відкриттях як почесні гості. Багато виставок відбуваються під патронатом міської та регіональної влади. Прикладом може стати виставка робіт знаного скульптора й педагога Адама Мияка (10 червня 2015 р.), яку провели під почесним

<sup>27</sup> Marian Czapla. Malarstwo. 8 czerwca – 16 lipca 2016; Wystawa malarstwa prof. Małgorzaty Bieleckiej i prezentacja zainspirowanych tymi obrazami wierszy Barbary Musiałek, 8 II – 31 III 2017; “Miasta nie-realne” Ewy Ceborskiej, 18.04-23.06.2018 r.

<sup>28</sup> Polska reklama socjalistyczna w latach 1945–1989. O reklamie, której nie było? Z kolekcji Judyty Ewy Perczak, 7.02–6.04.2018.

<sup>29</sup> Nie przeminęło z filmem – wybrane plakaty kin studyjnych. XII 2014 – I 2015.

<sup>30</sup> Obok nas – wystawa fotografii Iwony Plucner (XI 2014 WM-P, XII 2014 BUK); Campus w 3D. Wystawa fotografii anaglifowej Ryszarda Błaszkwicza, 17 IX – 10 XI 2015.

<sup>31</sup> Czas zatrzymany w kadrze. Wystawa pocztówek ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach. 1 IX – 9 X 2015; Świat dawnej karty pocztowej. Wystawa ilustrowanych publikacji poświęconych kartom pocztowym, III – VI 2017.

<sup>32</sup> Harp., HOMMAGE á L.2. Wystawa rzeźb ceramicznych Katarzyny Handzlik, 11 marca – 15 kwietnia 2016. Wystawa form rzeźbiarskich zainspirowanych twórczością Bolesława Leśmiana.

<sup>33</sup> Ex collectione – wystawa ekсліbrisów ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach. 13 X – 5 XII 2014; PRACOWNIA EKSLIBRISU. 24 listopada 2016 – 13 stycznia 2017 Wystawa grafik cyfrowych – dorobku pracowników, studentów i absolwentów cieszyńskiego Instytutu Sztuki Uniwersytetu Śląskiego związanych z Pracownią Ekсліbrisu Cyfrowego kierowaną przez dr hab. Krzysztofa Marka Bąka.

<sup>34</sup> Wystawa prac plastycznych uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 2 w Kielcach (XI 2014; XIV edycja Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego “Sztuka Osób Niepełnosprawnych”, 13–27 IX 2018 r.

<sup>35</sup> “Narodziny Solidarności,” Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach, data звернення 19 вересня 2018, <http://www.buk.ujk.edu.pl/files/wystawy/wystawa-narodziny-solidarnosci.pdf>.

<sup>36</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015,” 4–5.

<sup>37</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2016,” 4.

патронатом президента Кельце й ректора УЯК<sup>38</sup>. Інформацію про кожну виставку – разом з фотогалереєю – розміщують на вебсайті Бібліотеки та на її Фейсбук-сторінці. Репортажі з відкриття виставок можна переглядати на YouTube-каналі. Завдяки цьому інформація досягає широкого кола користувачів. “Завдяки виставкам можна успішно просувати певні теми чи інституції, висловлювати тези, привертати увагу, демонструвати мистецтво, відкривати очі, залучати громадськість, навчати, інформувати та показувати культуру інших країн”<sup>39</sup>.

**Бібліотека для дітей і молоді.** Також на увагу заслуговує діяльність Бібліотеки, спрямована на дітей та школярів регіону. Окрім екскурсій, юних читачів запрошують на заходи, організовані в рамках “Святоянських зустрічей”. На них вони мають можливість ознайомитися зі структурою Бібліотеки та її колекціями. Для багатьох це перше знайомство з настільки великою установою. Вони також беруть участь у майстер-класах, які щороку мають великий успіх, під час яких можуть самостійно виготовити книжкові закладки, випробувати комп’ютерну мишку, керовану рухами голови, навчитися користуватися електронними лупами та екранними збільшувачами, пристроями для читання та письма шрифтом Брайля<sup>40</sup>.

Співробітники Бібліотеки також включилися в роботу Дитячого університету УЯК, проводячи заняття для його слухачів<sup>41</sup>, а для 80 дошкільнят з Наукового дитячого садка Mini College в Кельце, Лопушно й Пекошові підготували інсценізацію байки Юліана Тувіма “Окуляри”<sup>42</sup>.

**Бібліографічна та видавнича робота.** Згідно з “Організаційним положенням”, одним із завдань Бібліотеки є документування наукової діяльності співробітників Університету. Ці завдання вписуються в загальнопольський контекст, у якому академічні бібліотеки дедалі більше залучені до діяльності, пов’язаної з реєстрацією та оцінкою наукових досягнень своїх університетів<sup>43</sup>. Для цього Бібліотека УЯК придбала програмне забезпечення Expertus (розміщене на сервері університету), на основі якого створюється база даних “Бібліографія наукового, публіцистичного та літературного доробку співробітників УЯК, а також афілійованих публікацій докторантів і студентів”. Станом на кінець 2017 р. база складалася з більш як 6300 бібліографічних записів<sup>44</sup>.

<sup>38</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015,” 4.

<sup>39</sup> Freda Matassa, *Organizacja wystaw. Podręcznik dla muzeów, bibliotek i archiwów* (Kraków: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie; Warszawa: Universitas, 2015), 20.

<sup>40</sup> “Za nami IV Świętojańskie Spotkania!,” *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 13 вересня 2018, [http://www.buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn\\_mode=fullnews&fn\\_id=339](http://www.buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn_mode=fullnews&fn_id=339).

<sup>41</sup> “Nasi wykładowcy,” *Uniwersytet Dzieciocy UJK w Kielcach*, дата звернення 21 вересня 2018, <https://dzieciocy.ujk.edu.pl/nasi-wykladowcy/>.

<sup>42</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2016,” 4.

<sup>43</sup> Marzena Marcinek, “Felieton wstępny,” *Biuletyn EBIB 3* (2012), дата звернення 27 вересня 2018, <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/503/655>.

<sup>44</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2017,” 13.

Академічні бібліотеки вже давно намагаються долучитися до процесу параметризації університетів, тим паче, що вони зазвичай добре підготовані до цієї ролі. Під час створення та розвитку бібліографічних баз даних вони мають у розпорядженні відповідні матеріальні ресурси та спеціалістів у галузі бібліографії<sup>45</sup>. Бібліотека розробила власну модель співпраці з керівництвом університету щодо документування та поширення результатів досліджень. Її бази даних слугують основою для параметричної оцінки університету, його організаційних підрозділів та окремих співробітників. Відділ наукової інформації також надає допомогу у створенні звітів про цитування на основі вебсайту Web of Knowledge.

У відділі науки, навчання й видавничої справи редагують наукове видання “Річник Університетської бібліотеки” (“Rocznik Biblioteki Uniwersyteckiej”). Свої статті тут публікують співробітники Бібліотеки, а також науковці та фахівці з гуманітарних дисциплін, які представляють регіональні та національні академічні спільноти<sup>46</sup>. Крім того, видавнича діяльність охоплює видання матеріалів конференцій<sup>47</sup>, каталогів виставок<sup>48</sup>, посібників для читачів<sup>49</sup>, а також наукової серії “Праці Університетської бібліотеки в Кельце” (“Prace Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach”), у рамках якої з’явилася монографія Бібліотеки<sup>50</sup>.

На статус Бібліотеки як наукової установи, безсумнівно, впливає вже згадана дослідницька діяльність її співробітників, яка здійснюється переважно в галузі історії та книгознавства. Протягом п’яти років вони опублікували понад 60 наукових статей. Крім того, щороку – відповідно до своїх інтересів – вони брали участь у численних наукових конференціях, семінарах та наукових зустрічах у країні, представляючи доповіді, які стали результатом їхньої дослідницької роботи. Двоє співробітників брали участь у реалізації престижних проєктів, що фінансувалися з коштів Національної програми розвитку гуманітарних наук, наданих Міністерством науки і вищої освіти\*.

<sup>45</sup> Iwona Socik and Anna Tonakiewicz-Kołosowska, “Rola bibliotek akademickich w zakresie parametryzacji uczelni – badanie porównawcze na przykładzie wybranych bibliotek uczelni technicznych,” *Biuletyn EBIB* 3 (2012), дата звернення 30 вересня 2018, [http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/130/130\\_socik.pdf](http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/130/130_socik.pdf).

<sup>46</sup> “Rocznik Biblioteki UJK,” *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 21 вересня 2018, <http://www.buk.ujk.edu.pl/rocznik-biblioteki.html>.

<sup>47</sup> Henryk Suchojad, red., *Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej: materiały konferencji naukowe, Kielce, 19–21 września 1996* (Kielce: Biblioteka Główna WSP, 1996); Henryk Suchojad, red., *Biblioteka i informacja w systemie w edukacji: materiały konferencji naukowe, Kielce, 3–4 grudnia 1998* (Kielce: Biblioteka Główna WSP, 1999).

<sup>48</sup> Напр.: Jolanta Dążyk, oprac. *Kulisy skandalu literackiego: rzecz o “Motorach” Zegadłowicza. Wystawa ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Świętokrzyskiej, Muzeum Emila Zegadłowicza w Gorzeniu Górnym oraz prywatnych zbiorów Rodziny Pisarza i Marianny Zechowskiej* (Kielce: Biblioteka Główna AS, 2005).

<sup>49</sup> Серед останніх: Jolanta Dążyk and Karolina Wicha, *Informator – Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach* (Kielce: Biblioteka Główna UJK, 2015).

<sup>50</sup> Joanna Nowak, *Monografia bibliograficzna Biblioteki Głównej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach: (1969–2008)* (Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, 2009).

\* Перелік публікацій та наукових доповідей співробітників можна знайти у щорічних звітах про роботу Університетської бібліотеки, доступних на її вебсайті: <http://www.buk.ujk.edu.pl/sprawozdania.html>.

**Розвиток персоналу.** Всі ми усвідомлюємо, що світ електронних ресурсів розвивається дуже динамічно, і хоча користувачі мають практично необмежений доступ до них, це – всупереч першому враженню – працює не на їхню користь. Користувач, залишений без фахової допомоги, може не справитися з інструментами, які дозволяють повноцінно використовувати ці ресурси. Таку допомогу може запропонувати добре підготований до цього бібліотекар. Тож Університетська бібліотека докладає великих зусиль для розвитку компетентності своїх працівників. Вони постійно беруть участь у різних курсах та професійному навчанні. Бібліотекарі також користуються перевагами короткострокових навчальних поїздок за програмою “Erasmus”, під час яких знайомляться з функціонуванням різних типів бібліотек у різних містах: Коїмбрі (Португалія), Турку (Фінляндія), Комо і Варезе (Італія), Пардубіце і Зліні (Чехія). Бібліотекарі використовують у поточній роботі набуті знання та досвід та діляться ними у професійній та фаховій пресі й під час бібліотечно-книгознавчих конференцій<sup>51</sup>.

**Бібліотека в Інтернеті.** Протягом останніх років відбувся різкий розвиток інформаційних технологій. Зміни в цій галузі серйозно вплинули на всі державні установи, включаючи бібліотеки, які розширили свої пропозиції за рахунок послуг, що надаються за допомогою нових інструментів, систематично розширюючи їх охоплення та функції: від онлайн-каталогу, через уможливлення дистанційного замовлення та резервування книг, аж до віддаленого доступу до позабібліотечних (зовнішніх) електронних баз даних. У цьому аспекті Університетська бібліотека в Кельце також отримала сучасний вигляд, пропонуючи своїм користувачам усі згадані вище зручності. З допомогою розміщених на її вебсторінці лінків та гіперпосилань вони мають можливість користуватись її власними базами даних<sup>\*</sup>; Бібліотека також пропонує доступ до електронних ресурсів, таких як EBSCO, повнотекстових баз Academic Search Complete, Business Source Complete, Regional Business News, Health Source-Nursing/Academic Edition, Health Source-Consumer Edition, Master File Premier, Newspaper Source; бібліографічних баз Agricola, Medline, GreenFILE, Library, Information Science & Technology Abstracts, Springer, Science Direct, Wiley-Blackwell, Nature, Science, Scopus, Польської медичної бібліографії, платформи Web of Knowledge, а також доступ до електронних часописів, які видають Американський інститут фізики (American Institute of Physics) та Американське фізичне товариство (American Physical Society). З 2013 р. у рамках ознайомлення читачів з новими формами доступу до інформації придбано електронний доступ до видань в IBUK LIBRA – приблизно до 250 назв, які вже

<sup>51</sup> “Sprawozdanie z działalności ... za rok 2015,” 5. Переліки всіх навчальних курсів, симпозіумів та зустрічей можна знайти у щорічних звітах про діяльність Університетської бібліотеки, доступних на її вебсайті: <http://www.buk.ujk.edu.pl/sprawozdania.html>.

<sup>\*</sup> Власні бази Бібліотеки складаються з каталогу фондів ALEPH, каталогу докторських, магістерських і ліценціатських робіт, бібліографії “Університет Яна Кохановського у пресі”, Північноєвропейської колекції, Цифрової бібліотеки УЯК та бібліографії доробку співробітників Університету.

завичай недоступні на ринку у традиційній версії. Крім того, з вебсайту Бібліотеки можна перейти на вебсайти зовнішніх ресурсів: Федерації цифрових бібліотек, каталогів NUKAT (центрального каталогу польських наукових та академічних бібліотек) і KaRo (Розрізненого каталогу польських бібліотек), а також баз Національної бібліотеки<sup>52</sup>. Доступ до перелічених баз можливий зі всіх комп'ютерів у мережі УЯК, а до деяких і з дому, після створення особистого профілю користувача.

Згадані бази надають неоціненну допомогу науковцям та студентам, які користуються Бібліотекою, наближаючи їх до світових досягнень науки в галузях, що охоплюються базами даних.

Дуже велике значення для науковців мають ресурси, які входять до складу згаданої вище Цифрової бібліотеки УЯК. Її створення та реалізація стали можливими, зокрема, завдяки проектам, що фінансуються з європейських фондів. Три великі проекти було здійснено у 2013–2018 рр. Перший полягав у віртуальному відтворенні фондів бібліотеки бенедиктинського монастиря Святого Хреста та створенні Кабінету Святого Хреста; другий передбачав опрацювання та удоступнення колекції опрацьованих видань родини Моррісі; а третій – оцифрування домашнього архіву Еміля Зегадловича. Два інші проекти: оцифрування колекції XIX ст. та опрацювання, оцифрування та удоступнення польських публікацій самвидаву 1976–1989 рр., перебувають у процесі реалізації. Метою всіх проектів є збереження унікальних для краю бібліотечних ресурсів, які мають істотне значення для науки або її спадщини, їх наукове опрацювання та оприлюднення в електронній формі<sup>53</sup>.

Сучасні бібліотеки зовсім не схожі на ті, якими вони були кільканадцять, а в багатьох випадках – навіть кілька років тому. Хоча, звичайно, вони залишаються скарбницями знань та сховищами людської думки, та як сказав професор Яцек Войцеховський, “колишній фундаментальний визначальний фактор значення бібліотечної справи – створення колекцій, зосередження на фондах – перемістився далі в ієрархії. [...] Головним обов’язком, функціональною основою бібліотеки тепер є медіація, тобто посередництво в публічній комунікації між постачанням та споживанням”<sup>54</sup>. До цього можемо додати, що відбувся ще один зсув у бік залучення бібліотек до культурного та наукового життя їхнього найближчого середовища, прикладом чого є діяльність Університетської бібліотеки в Кельце.

*Переклад з польської Ігоря ПЕТРІЯ*

<sup>52</sup> “Opis zasobów,” *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*, дата звернення 24 вересня 2018, <http://www.buk.ujk.edu.pl/opis-zasobow.html>.

<sup>53</sup> Більше про проекти див.: Aleksandra Lubczyńska, “Digitalizacja i upowszechnianie wirtualne zbiorów jako forma popularyzacji dziedzictwa kulturowego na przykładzie działalności Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach,” in *Інформаційний простір бібліотеки: польсько-український досвід: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 18–19 травня 2017 року*, за редакцією Ренати Самотий (Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017), 222–240.

<sup>54</sup> Jacek Wojciechowski, *O bibliotekach po mojemu* (Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012), 94.

## REFERENCES

- Białek, Jolanta. "II konferencja cyklu Historia – patriotyzm – edukacja." *Ośrodek Myśli Obywatelskiej i Patriotycznej*. Accessed September 16, 2018. <http://www.ompio.pl/pl-PL/home/aktualnosci/801-ii-konferencja-z-cyklu-historia-patriotyzm-edukacja>.
- "Czas Obecny." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 14, 2018. <http://www.buk.ujk.edu.pl/czas-obecny.html>.
- "Debaty Świętokrzyskie II." *Wydział Humanistyczny – Uniwersytet Jana Kochanowskiego*. Accessed September 16, 2018. [https://whum.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2016/04/whum\\_debaty-swietokrzyskie-ii.pdf](https://whum.ujk.edu.pl/wp-content/uploads/2016/04/whum_debaty-swietokrzyskie-ii.pdf).
- Drażyk, Jolanta, and Karolina Wicha. *Informator – Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Kielce: Biblioteka Główna UJK, 2015.
- Drażyk, Jolanta, comp. *Kulisy skandalu literackiego: rzecz o "Motorach" Zegadłowicza. Wystawa ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Świętokrzyskiej, Muzeum Emila Zegadłowicza w Gorzeniu Górnym oraz prywatnych zbiorów Rodziny Pisarza i Marianny Żechowskiej*. Kielce: Biblioteka Główna AŚ, 2005.
- Lubczyńska, Aleksandra. "Digitalizacja i upowszechnianie wirtualne zbiorów jako forma popularyzacji dziedzictwa kulturowego na przykładzie działalności Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach." In *Informatsiinyi prostir biblioteki: polsko-ukrainskyi dosvid: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, 18–19 travnia 2017 roku*, edited by Renata Samoty, 222–240. Lviv: Vydavnytstvo Lvivskoi politekhniki, 2017. (in Ukrainian).
- Marcinek, Marzena. "Felieton wstępny." *Biuletyn EBIB 3* (2012). Accessed September 27, 2018. <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/503/655>.
- Matassa, Freda. *Organizacja wystaw. Podręcznik dla muzeów, bibliotek i archiwów*. Kraków: Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie; Warszawa: Universitas, 2015.
- "Narodziny Solidarności." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 19, 2018. <http://www.buk.ujk.edu.pl/files/wystawy/wystawa-narodziny-solidarnosci.pdf>.
- "Nasi wykładowcy." *Uniwersytet Dziecięcy UJK w Kielcach*. Accessed September 21, 2018. <https://dzieciacy.ujk.edu.pl/nasi-wykladowcy/>.
- Nowak, Joanna. *Monografia bibliograficzna Biblioteki Głównej Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego w Kielcach: (1969–2008)*. Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego Jana Kochanowskiego, 2009.
- "Odd news. Fotorelacja. Wieczór III." *Off Fashion*. Accessed September 19, 2018. <http://offfashion.eu/offnews/news/124>.
- "Opis zasobów." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 24, 2018. <http://www.buk.ujk.edu.pl/opis-zasobow.html>.
- "Program Akademii Off Fashion «Czytanie jest modne» 2–8 listopada 2015 r." *Off Fashion*. Accessed September 19, 2018. <http://offfashion.eu/program-akademii-off-fashion>.
- "Regulamin Organizacyjny Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 15, 2018. <http://www.buk.ujk.edu.pl/files/regulamin-organizacyjny-buk.pdf>.
- "Rocznik Biblioteki UJK." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 21, 2018. <http://www.buk.ujk.edu.pl/rocznik-biblioteki.html>.
- Senge, Peter M. *Piąta dyscyplina. Teoria i praktyka organizacji uczących się*. Kraków: Oficyna Ekonomiczna, 2003.

- Socik, Iwona, and Anna Tonakiewicz-Kołosowska. "Rola bibliotek akademickich w zakresie parametryzacji uczelni – badanie porównawcze na przykładzie wybranych bibliotek uczelni technicznych." *Biuletyn EBIB* 3 (2012). Accessed September 30, 2018. [http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/130/130\\_socik.pdf](http://www.nowyebib.info/images/stories/numery/130/130_socik.pdf).
- "Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2013." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 19, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2013.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2013.pdf).
- "Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2014." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 15, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2014.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2014.pdf).
- "Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2015." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 15, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2015.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2015.pdf).
- "Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2016." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 17, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2016.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2016.pdf).
- "Sprawozdanie z działalności Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach za rok 2017." *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 15, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW\\_2017.pdf](http://www.buk.ujk.edu.pl/files/sprawozdania/SPRAW_2017.pdf).
- Suchojad, Henryk, ed. *Biblioteka i informacja w systemie w edukacji: materiały konferencji naukowej, Kielce, 3–4 grudnia 1998*. Kielce: Biblioteka Główna WSP, 1999.
- Suchojad, Henryk, ed. *Funkcje naukowo-badawcze i dydaktyczne biblioteki akademickiej: materiały konferencji naukowej, Kielce, 19–21 września 1996*. Kielce: Biblioteka Główna WSP, 1996.
- Wicha, Karolina. "Nowa Biblioteka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego." *Poradnik Bibliotekarza* 5 (2014): 34–37.
- Wojciechowski, Jacek. *O bibliotekach po mojemu*. Warszawa: Wydawnictwo SBP, 2012.
- "Za nami Świętojańskie Spotkania!" *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 17, 2018. [http://buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn\\_mode=fullnews&fn\\_id=339](http://buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn_mode=fullnews&fn_id=339).
- "Za nami IV Świętojańskie Spotkania!" *Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach*. Accessed September 13, 2018. [http://www.buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn\\_mode=fullnews&fn\\_id=339](http://www.buk.ujk.edu.pl/index.php?pid=07&?fn_mode=fullnews&fn_id=339).

**LIBRARY AS A CENTER OF SCIENCE AND CULTURE  
(using the example of the University Library in Kielce)**

Aleksandra LUBCZYŃSKA

Jan Kochanowski University,  
Institute of Media, Journalism and Social Communication  
17 Uniwersytecka str., 25-406, Kielce, Poland,  
e-mail: [aleksandra.lubczynska@ujk.edu.pl](mailto:aleksandra.lubczynska@ujk.edu.pl)  
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8834-6142>

This article discusses the cultural and scientific activities of the University Library in Kielce – one of the largest, most modern, and most resourceful libraries in the Holy Cross region. The aim of the article is to discuss the wide range of these activities and to highlight the diversity of users to whom the Library's activities are addressed. Among its scientific activities are the regular national conferences entitled: *Art in the Holy Cross Region*, as well as historical and bibliological conferences, organized in collaboration with other academic institutions, such as the Center for Patriotic and Civic Thought in Kielce, the Institute of History of the Polish Academy of Sciences in Warsaw, the Institute of History of the Jan Kochanowski University in Kielce, the Local Government Center for Methodological Consulting and Teacher Training in Kielce, the Department of Cultural Studies of the Institute of Polish Philology at the Jan Kochanowski University, and the Interdisciplinary Team for the Study of Cultural Heritage of the Holy Cross. Activities aimed at promoting the Library among the academic community and residents of the Holy Cross region include a series of events and meetings, including: "Saint John's Meetings", held annually in June to celebrate the feast of the University's patron, Jan Kochanowski; a series of meetings entitled *The University Library Closer to a Reader*; a series entitled *Closer to Culture*; and a series of lectures entitled *Closer to Science*. All initiatives are aimed at a wide audience: from primary and secondary school students and their teachers, through university students, academics, to residents of Kielce and the region who wish to enjoy the benefits of science and culture. The Library also opens up the regional community to the public through fashion shows held at its premises, as well as numerous exhibitions showcasing the artistic achievements of many well-known figures and the history of the Holy Cross region. The Library's scholarly activities are complemented by bibliographic and publishing work, primarily conducted by the Department of Science, Teaching, and Publishing and the Department of Special Collections ("Yearbook of the University Library"; conference publications, exhibition catalogs, reader guides, and the "Proceedings of the University Library in Kielce" series). It also creates databases of its own collections and provides access to external databases.

**Keywords:** University Library in Kielce; scientific activity; culture-building activity.

Стаття надійшла до редколегії 16.12.2018

Стаття прийнята до друку 15.02.2020